

ELEKTRONİK İMZA YASASI VE GETİRDİKLERİ

Mustafa ÇAKICI*

Türkiye'de 1980'li yıllarda başlayan bilgisayar kullanımı, 1990'lı yıllardan sonra iyice yaygınlaşmaya başlamıştır. Günümüzde bilgisayar boyutlarının küçülmesi, fiyatlarının ucuzlaşması, eğitimin ve gelir seviyesinin yükselmesi, hemen hemen her alanda bilgisayarın büyük kolaylıklar sağlaması bilgisayar kullanımını daha da artırmıştır. Buna paralel olarak internet kullanımını da yaygınlaştırmıştır. Bu nedenle elektronik ortamda yapılan işlemlerin hukuki altyapısının ve güvenliğinin de sağlanmasını temin edecek Elektronik İmza Kanunu'nun** çıkarılması yerinde olmuştur.

Elektronik İmza Kanunu ile elektronik imzanın hukuki ve teknik yönlerinin yanında kullanımına ilişkin esasların da düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Yine bu yasa ile Güvenli elektronik imzanın nasıl oluşturulacağı, nerelerde kullanım alanı bulacağı, ispat gücünün ve hukuki geçerliliğinin nasıl olacağı, bu konudaki denetimlerin hangi kurum tarafından yapılacağı, bu kanuna aykırı davranışlara ne gibi yaptırımlar uygulanacağı gibi hususlar hükme bağlanmaktadır.

Söz konusu kanun devlet hizmetlerinin vatandaşlara daha hızlı ulaşmasını, kırtasiye ve bürokrasinin azaltılmasını, Türkiye'nin gelişen dünya ile entegrasyonunu sağlamaya da hizmet edecektir.

Uygulama Alanı

Elektronik imza resmi yazışmalar, menkul kıymetler borsasında yapılan işlemler, sınav başvuruları (ÖSS, LES, KPSS, KPDS vb.) sigorta primi yatırılması, vergi ödemeleri, elektronik oy verme işlemleri, kimlik ve pasaport başvuruları, internet bankacılığı, sigortacılık işlemleri, internet ortamında yapılan alışverişler gibi pek çok alanda kullanılacaktır.

Güvenli Elektronik İmzanın Özellikleri

- Özel olarak imza sahibine bağlı olmak (Yalnız imza sahibine ait olmak),
- Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulmak,
- İmza sahibinin kimliğinin tespitini sağlamak,
- İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının anlaşılmasını sağlamak.

Nitelikli Elektronik Sertifikada Bulunması Zorunlu Unsurlar

- "Nitelikli Elektronik Sertifika" ibaresi,
- Sertifika hizmet sağlayıcısının kimlik bilgileri ile kurulduğu ülke adı,

e-İmza yasası terimleri

a) Elektronik Veri: Elektronik, optik veya benzeri yollarla taşınan veya saklanan kayıtlardır.

b) Elektronik İmza: Sayısal imza olarak da ifade edilmektedir. Bir elektronik veriye eklenen veya bu veriye mantıksal bağlantısı bulunan ve aynı zamanda imza sahibinin doğrulanmasına, kimliğinin tespitine yarayan elektronik veridir.

Elektronik imza emniyetli kimlik doğrulama ve bilgilerin tutarlılığını sağlamaya da hizmet eder. Ayrıca elektronik belgenin tahrif edilip edilmediğini anlamaya da yarar.

Elektronik imzanın birçok çeşidi vardır. Teknolojik ilerlemeler devam ettikçe çeşitleri daha da artacaktır. Elektronik imzanın Uluslararası alanda standartlaşmış bir çeşidi de bulunmamaktadır.

Elektronik imzanın bir çeşidi olarak bilinen dijital imza, genellikle elektronik imza ile aynı anlamı karşılayacak şekilde de kullanılmaktadır.

Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu Hukuk Raporu'nda elektronik imzanın özel bir çeşidi olduğu belirtilen dijital imza, "bir anahtar çifti (açık ve gizli anahtarlar) ile elektronik ortamda iletilen veriye vurulan bir mühür" olarak tanımlanmaktadır.

Açık ve gizli anahtarlar da bir çeşit şifredir. İmza sahibi açık (anonim) anahtarı dilediği kişilere verir. Gizli anahtar sadece imza sahibinin bilgisi dahilindedir. Elektronik ortamda üretilen iletici gizli anahtarla şifrelenir. Alıcı, gönderenin açık anahtarıyla şifreyi çözümlerinin gönderen kişiye ait olup olmadığını anlar.

c) İmza Sahibi: Elektronik imza oluşturmak amacıyla bir imza oluşturma aracını kullanan gerçek kişidir.

d) İmza Oluşturma Verisi: İmza sahibi tarafından elektronik imza oluşturulurken kullanılan ve benzeri olmayan şifreler, gizli anahtarlar gibi verilerdir.

e) İmza Oluşturma Aracı: Elektronik imzayı oluşturmak için imza oluşturma verisini işlemek ve üretmek amacıyla kullanılan yazılım veya donanımdır.

f) İmza Doğrulama (kontrol) Verisi: Elektronik imzayı doğrulamak için kullanılan şifreler, kriptografik açık anahtarlar gibi verilerdir.

g) İmza Doğrulama (kontrol) Aracı: Elektronik imzayı doğrulamak amacıyla imza doğrulama verisini kullanan yazılım veya donanımdır.

h) Zaman Damgası: Bir elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından elektronik imzayla doğrulanan kayıttır. Bu, elektronik belgenin içine bazı özel sayısal işaretler eklenerek yapılmaktadır.

i) Elektronik Sertifika: İmza doğrulama verisinin belirli bir kişiyle ilişkilendirilmesini ve bu kişinin kimliğinin tasdik edilmesini sağlayan elektronik vesikadır.

j) Nitelikli Elektronik Sertifika: "Nitelikli elektronik sertifika" ibaresinin yanı sıra, sertifika, sertifika sahibi ve sertifika hizmet sağlayıcısına ait bilgiler ile bu bilgilerin doğruluğunu gösteren sertifika hizmet sağlayıcısının güvenli elektronik imzasının bulunduğu elektronik vesikadır.

k) Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı: Elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzalarla ilgili hizmetleri sağlayan kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişililerdir. Sertifika hizmet sağlayıcısı, Telekomünikasyon Kurumu'na yapacağı bildirimden 2 ay sonra faaliyete geçer.

Resmi Gazete'de 6 Eylül 2004 tarihinde yayımlanan Başbakanlık Genelgesi ile kamu kurum ve kuruluşlarının kurumsal sertifika (kamu çalışanlarca kurum içi ve kurumlar arası işlemlerde kullanılacak sertifika) ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla bir Kamu Sertifikasyon Yapısı oluşturulması kararlaştırılarak bu yapının tesisi ve işletilmesi görev ve sorumluluğu Tübitak'a bağlı Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü'ne (UEKAE) verilmiştir.

l) Kriptografi: Elektronik ortamda okunabilir bir formattaki bilgilerin, başka kimselerin okuyamayacağı ve değiştiremeyeceği bir şekilde şifrelenmesidir.

* Tüm Arşivciler Derneği Başkan Yardımcısı.

** ELEKTRONİK İMZA KANUNU

Kanun No	: 5070
Resmî Gazete No	: 25355
Kabul Tarihi	: 15.01.2004
R. G. Yayımlı Tarihi	: 23.01.2004
Yürürlük Tarihi	: 23.07.2004

- 3) İmza sahibinin kimlik bilgileri,
- 4) İmza doğrulama verisi,
- 5) Sertifikanın geçerlilik süresini gösteren başlangıç ve bitiş tarihleri,
- 6) Seri numarası,
- 7) Sertifika sahibinin temsil yetkisi varsa bunun bilgisi,
- 8) Sertifika hizmet sağlayıcısının güvenli elektronik imzası (sertifikada bulunan bilgileri doğrulamak için),
- 9) Sertifika sahibinin mesleki ve diğer kişisel bilgileri (Sertifika sahibinin gerekli görmesi durumunda),
- 10) Sertifikanın kullanım şartları ve kullanılacağı işlemlerdeki maddi sınırlamalara ilişkin bilgiler (Eğer bu bilgiler belirtilmişse).

Elektronik İmzanın Hukuki Geçerliliği

Elektronik ortamda atılan imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğurur. Yani elle atılan imzanın uygulandığı bütün alanlarda, elektronik imza da geçerlidir. Ancak kanunların resmi şekle veya özel merasime tabi tuttuğu hukuki işlemler ile teminat sözleşmeleri güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilemez. Buna göre evlenme, emlak alım-satımı, veraset ve intikal gibi işlemler elektronik imza ile gerçekleştirilemeyecek ve bundan sonra da eskiden olduğu gibi görevli memurun huzurunda el ile imza atılarak geçerlilik kazanacaktır.

Güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler *senet* hükmündedir. Bu veriler, aksi ispat edilinceye kadar *kesin delil* olarak kabul edilirler.

Bir kimse mahkemede kendisine isnat edilen güvenli elektronik imza ile oluşturulmuş veriyi inkâr ederse, tarafların ifadeleri ve sunulan deliller hakim üzerinde yeterli derecede kanaat meydana getirdiği takdirde bu veriyi kabul veya hükümden düşürerek esas hakkında karar verir. Eğer yeterli derecede kanaat oluşturmazsa hakim, her iki tarafın mahkemede hazır bulunmasını ister ve onlara elektronik imza ile oluşturulmuş veri hakkında açıklama yaptırır. Ayrıca taraflar, bu veriyi ne şekilde ispat edeceklerini de beyan ederler.

Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısının Yükümlülükleri

- 1) Gereken nitelikte personel istihdam etmek,
- 2) Sertifika verilen kişilerin kimliğini resmi belgelere göre tespit etmek,
- 3) İmza oluşturma verisinin (sertifika hizmet sağlayıcısı veya sertifika sahibi tarafından) sertifika hizmet sağlayıcısına ait yerlerde üretilmesi durumunda işlemin gizliliğini ve güvenliğini sağlamak,
- 4) Sertifikanın kullanımına ilişkin özelliklerin ve uyumsuzlukların çözüm yolları ile güvenli elektronik imzanın hukuki geçerliliği konularında sertifika sahibini teslimden önce yazılı olarak bilgilendirmek,
- 5) İmza oluşturma verisini başkasına kullandırmaması hususunda sertifika sahibini yazılı olarak bilgilendirmek ve uyarmak,

6) Yapılan hizmetlere ilişkin bütün kayıtları yasal olarak belirlenen süreyle saklamak,

7) Faaliyetine son vereceği tarihten en az 3 ay önce, Telekomünikasyon Kurumu'na ve sertifika sahibine durumu bildirmek,

8) Üretilen imza oluşturma verisinin bir kopyasını almamak ve saklamamak,

9) Sertifika sahibinin temsil yetkisi ile mesleki ve kişisel bilgileri sertifikada bulunuyorsa bu bilgileri resmi belgelere göre tespit etmek,

10) Sertifika almak isteyen kişiden, gerekli olanlar dışında bilgi talep etmemek,

11) Sertifika sahibinin izni olmaksızın, sertifikayı 3. kişilerin ulaşabileceği ortamlarda bulundurmamak,

12) Sertifika talep eden kişinin yazılı izni olmaksızın kişisel verilerine, 3. kişilerin ulaşmasını sağlamamak ve bu bilgileri başka amaçla da kullanmamak.

Elektronik Sertifikanın İptali

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının vermiş olduğu nitelikli elektronik sertifikayı derhal iptal etmesi gereken durumlar:

- a) Sertifika sahibinin isteği,
- b) Sertifikaya ait veri tabanındaki bilgilerin sahteliğinin veya yanlışlığının ortaya çıkması ya da bilgilerin değişmesi,
- c) Sertifika sahibinin fiil ehliyetinin sınırlandırıldığı, iflasının, gaipliğinin ya da öldüğünün öğrenilmesi,
- d) Sertifikanın başka bir elektronik sertifika sağlayıcısı tarafından kullanımının temin edilememesi,
- e) Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının faaliyetine son vermesi.

•Elektronik hizmet sağlayıcısı, geçmişe yönelik olarak sertifika iptal edemez.

•Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, sertifikanın iptal edildiği zamanın tespit edilebileceği ve 3. kişilerin hızlı ve güvenli bir şekilde ulaşabileceği bir kayıt oluşturur.

•Telekomünikasyon Kurumu, sertifika hizmet sağlayıcısının faaliyetine son verirse bu sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından verilen sertifikaların başka bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısına devredilmesine de karar verir ve durumu ilgililere duyurur.

Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısının Hukuki Sorumluluğu

1) Sertifika hizmet sağlayıcısının sertifika sahibine karşı sorumluluğu, genel hükümlere tabidir. Bu kanun ve buna dayanılarak çıkartılacak yönetmelik hükümlerinin ihlali sonucunda 3. kişilere vereceği zararı tazmin etmek zorundadır. Kusursuzluğunu ispatladığı takdirde tazminat ödeme yükümlülüğünden kurtulur.

2) Sertifika hizmet sağlayıcısı, istihdam ettiği kişilerin 3. kişilere verdiği zarardan her durumda sorumludur. İstihdam eden, BK. m.55'deki sorumluluktan kurtulmak için getirilen imkândan yararlanamaz.Yani istihdam eden çalışanlarının seçiminde, onlara talimat vermede ve nezaret etmede gereken özeni gösterdiğini veya gereken

özeni gösterse bile zararın yine de oluşacağını ispat ederek sorumluluktan kurtulamaz.

3) Sertifika hizmet sağlayıcısının 3. kişilere ve sertifikaya sahibine karşı sorumluluğunu sınırlandıran veya ortadan kaldıran her türlü şart geçersizdir. Sertifikanın kullanımına ve maddi kapsamına ilişkin sınırlamalar bu hükmün dışındadır.

4) Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, kanundan doğan yükümlülükleriyle ilgili zararların karşılanması amacıyla "sertifika mali sorumluluk sigortası" yaptırmak zorundadır. Söz konusu sigorta Türkiye'de bu konuda yetkili olan sigorta şirketlerine yaptırılır. Yetkili sigorta şirketleri adı geçen sigortayı yapmak zorundadırlar. Bu yükümlülüğe uymayan şirketlere, Hazine Müsteşarlığı'nca 8 milyar TL (8.000 YTL) idari para cezası verilir. Para cezasının tebliğinden itibaren 7 gün içinde Hazine Müsteşarlığı'nın bulunduğu yerdeki (Ankara) idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine başvurulabilir. Bölge idare mahkemesinin bu konuda vereceği karar kesindir.

Nitelikli Elektronik sertifika, sertifika sağlayıcısı tarafından sigorta ettirilerek imza sahibine teslim edilir.

Yabancı Ülke Sertifikalarının Geçerliliği

•Yabancı ülke sertifika sağlayıcıları tarafından verilen elektronik sertifikaların hukuki sonuçları uluslararası anlaşmalarla belirlenir.

•Yabancı ülke sertifika sağlayıcısı tarafından verilen sertifika, Türkiye'deki sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından kabul edilirse bu sertifikalar nitelikli elektronik sertifika sayılır (Türkiye'de geçerli sayılırlar). Bu sertifikaların kullanımını ile doğacak zararlardan Türkiye'deki sertifika hizmet sağlayıcısı da sorumludur.

Denetim

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarının denetimi, Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılır. Denetim sırasında denetleme yetkilileri, sertifika hizmet sağlayıcısının bina ve eklentilerine girmeye, her türlü defter, belge ve kayıtlarını incelemeye, yazılı ve sözlü bilgi almaya yetkilidir. Adı geçen kurum gerekli gördüğü zaman denetleme yapabilir.

Bu başlık altında belirtilenler, elektronik sertifika sağlama faaliyeti yapan kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.

İmza Oluşturma Verilerinin İzinsiz Kullanımı

İlgili kişinin izni olmaksızın imza oluşturma verisi ve ya imza oluşturma aracını elde eden, veren, kopyalayan ve bu araçları yeniden oluşturanlar:

•1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 500 milyon liradan (500 YTL) aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

•Zikredilen suçların, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenmesi durumunda cezalar yarısı oranında artırılır.

•Yukarıda sayılan suçların işlenmesiyle meydana gelen zararlar ayrıca sorumlulara tazmin ettirilir.

Elektronik Sertifikalarda Sahtekârlık

a) Tamamen veya kısmen sahte elektronik sertifika oluşturanlar,

b) Geçerli olarak oluşturulan elektronik sertifikaları taklit veya tahrif edenler,

c) Yetkisi olmadan elektronik sertifika oluşturanlar ya da bu sertifikaları bilerek kullananlar,

Fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca:

•2 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 1 milyar liradan (1000 YTL) aşağı olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

•Söz konusu suçlar elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı çalışanları tarafından işlenirse yukarıdaki cezalar yarısına kadar artırılır.

•Yukarıda sayılan suçların işlenmesiyle meydana gelen zararlar ayrıca sorumlulara tazmin ettirilir.

İdari Nitelikteki Suçlar ile İdari Para Cezaları ve Kapatma Cezası

a) Yukarıda "Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısının Yükümlülükleri (m. 10)" başlığı altında ilk dokuz maddede sayılan mükellefiyetlerden herhangi birini yerine getirmeyen sertifika hizmet sağlayıcısı 10 milyar TL (10.000 YTL),

b) Yukarıda "Elektronik Sertifikanın İptali(m. 11)" başlığı altında sayılan yükümlülüklerden herhangi birini yerine getirmeyen sertifika hizmet sağlayıcısı 8 milyar TL (8.000 YTL),

c) Yukarıda "Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısının Yükümlülükleri (m. 12)" başlığı altında 10, 11 ve 12'nci maddelerde belirtilen hususlara aykırı davrananlara 10 milyar TL (10.000 YTL),

d) Sertifika mali sorumluluk sigortası yaptırmayan ve nitelikli elektronik sertifikayı sigorta ettirerek sertifika sahibine teslim etmeyen sertifika hizmet sağlayıcısına 8 milyar TL (8.000 YTL),

e) Yukarıda "Denetim" başlığı altında açıklanan yükümlülüklerle aykırı hareket eden sertifika hizmet sağlayıcısına 20 milyar TL (20.000 YTL), idari para cezası verilir.

f) Anılan suçların işlendiği tarihten itibaren 3 yıl içinde bu suçları *ikinci kez* işleyenlere, yukarıda sayılan idari para cezaları *2 kat* artırılarak uygulanır. Bu hüküm, elektronik sertifika sağlama faaliyeti yapan kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.

g) Belirtilen suçları *üçüncü kez* işleyen elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları hakkında *kapatma* cezası verilir. Bu hüküm, elektronik sertifika sağlama faaliyeti yapan kamu kurum ve kuruluşları hakkında uygulanmaz.

İdari para ve kapatma cezaları Telekomünikasyon Kurulu tarafından verilir.

•Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde Telekomünikasyon Kurumu'nun bulunduğu yerdeki (Ankara) idare mahkemesine itiraz edilebilir.

•İtiraz, verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz.

•İtiraz üzerine verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine başvurulabilir. Bölge idare mahkemesinin bu konuda vereceği kararlar kesindir.

DEĞERLENDİRME

Dünyada 1990'lı yıllardan sonra elektronik imza ile ilgili yasalar kabul edilerek yürürlüğe girmeye başlamıştır. Günümüzde 50'den fazla ülkenin bu konudaki yasaları yürürlüğe koyduğu gözlenmektedir. Konu, ülkemiz için olduğu kadar gelişmiş ülkeler için de oldukça yenidir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'nin, Elektronik İmza Kanunu'nun yürürlüğe konulması hususunda geç kalmadığı söylenebilir.

Bütün dünyada internet kullanımı, tahmin edilenden çok daha hızlı gelişmiştir. Bu gelişim bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Elektronik ortamda, güvenlik ve güvenilirlik başlıca sorunlar olmuştur. Elektronik ortamla ilgili bu ve buna benzer sorunları en alt seviyeye indirmenin başlıca yolunun, bu alandaki yasal eksikliği gidermekten geçtiğini ifade etmek gerekir. Bundan dolayı birçok ülke, yaşanan bu sorunlara çözüm getirmek amacıyla elektronik ortamla ilgili yasaları kabul etmiştir.

Türkiye'deki internet kullanımı, gelişmiş ülkelere göre düşük seviyede kalmakla birlikte sorunlar benzer niteliktedir. Elektronik ortamın ülke sınırlarını aşarak küresel bir nitelik arz etmesi, farklı ülkelerdeki anılan ortamla ilgili sorunların da birbirine benzemesine yol açmaktadır. Bu sebeple birçok devletin bu konuyla ilgili yasalarında oldukça fazla ortak nokta bulunmaktadır.

Ülkemizde, gelişmiş ülkelerin deneyimlerinden de yararlanılarak hazırlanan *Elektronik İmza Kanunu*'nun yürürlüğe girmesiyle internet ortamında yapılmakta olan işlemler artık hukukî alt yapıya kavuşmuş olacaktır. Devletin vatandaş ile vatandaşın devletle ve vatandaşların kendi aralarındaki işlemlerde kolaylık sağlayacağı şüphesiz olan bu yasa, işlemlerin daha hızlı bir şekilde sonuçlanmasını temin edecek ve zaman kayıplarını da asgariye indirecektir.

Elektronik ortamın güvenliği çok önemlidir. Yürürlüğe giren bu yasada *sahtekârlığa ağır cezalar* getirilmiş olması ve elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının kanundan doğan yükümlülüklerini karşılamak üzere *sertifika mali sorumluluk sigortası* yaptırmasının zorunu olması, elektronik ortamın güvenliğine büyük önem verildiğinin göstergesidir.

Elektronik İmza Kanunu'na kamu kurumları lehine hükümler konulması, rekabet ilkelerine ve hakkaniyete uygun düşmemektedir. Bu durum eleştirilmekte ve kanunun çağdaş yapısını gölgelemektedir. Bununla birlikte, henüz ilgili mevzuatın tamamlanmaması da önemli bir eksiklik olarak gözükmektedir. Ancak Elektronik İmza Kanunu'yla ilgili yönetmelik çıkarma görevinin verildiği kurum olan Telekomünikasyon Kurumu'nun Başkan Yar-

dımcısı Doç. Dr. Mustafa Alkan'ın, konuyla ilgili olarak yıl (2004) sonuna kadar 6 ayrı yönetmelik hazırlamak üzere çalışmakta olduklarını ifade etmesi, yukarıda sözü edilen eksikliği nispeten giderecektir.

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de bilgisayar ve internetin günden güne yaygınlaşması, elektronik ortamda üretilen bilgi ve belgelerin aşırı bir şekilde artmasını da beraberinde getirmektedir. Bilgisayar ve internet kullanımının giderek zorunluluk haline gelmesi elektronik belge oluşumunu daha da fazlaştırmaktadır. Devletin de bazı işlemleri (Örneğin Liselere Giriş Sınavı'na (LGS) başvurular 4 Ocak ile 11 Şubat 2005 tarihleri arasında ilk kez internetten yapılacak. Tercihler de sınav sonuçları açıklandıktan sonra internette gerçekleştirilecek.) internet üzerinden yapma zorunluluğu getirmesi, elektronik belgelerin çoğalmasına katkıda bulunmaktadır. Ülkemizde Elektronik İmza'nın yaygın bir şekilde kullanılmasıyla elektronik belge oluşumunda daha da büyük artışlar olacaktır. Üretilen bu belgeler, genelde klasik arşiv malzemesi olan kâğıda dökülerek yazılı belge haline getirilmektedir.

Elektronik ortamda oluşturulan belgelerin bir hayli fazlalaşması, bunların nasıl arşivleneceği konusunu bir sorun olarak karşımıza çıkarmaktadır. Bu sorunun çözümünde kamu kurum ve kuruluşları ile konuyla ilgilenen akademisyenlere önemli görevler düşmektedir. Ne yazık ki 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda elektronik belgelerin arşivlenmesiyle ilgili herhangi bir hüküm bulunmamaktadır. *Bununla beraber yasallaşması bir hayli geciken ve hazırlanması gereklilik haline gelen Arşiv Kanunu'nun, dijital arşivlemeyle ilgili hükümler de konularak çıkarılması, sorunun çözümünü kolaylaştıracaktır.*

Elektronik belgelerin arşivlemesini yapacak arşivcilerin, klasik arşiv eğitiminin yanı sıra çok iyi bir bilgisayar eğitimi de almaları gerekmektedir. Nitelikleri artırılmış arşivcilerin yetişmesi ancak arşivlere gereken önemin verilmesi ile mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

- AKGÜL Mustafa, *Bilgi Toplumunu Nedir? Ne Değildir?*, *Güncel Hukuk Dergisi*, sayı 6, İstanbul 2004
- ATAMAN Bekir Kemal, *Elektronik Ortamdaki Bilginin Arşivlenmesi*, www.archimac.org
- DEMİREL İnci, *Çeşitli Ülkelerde Uygulanan Elektronik Ticaret ve Elektronik İmza Yasaları Hakkında Not*, <http://bilisimsurasi.org.tr/dosyalar/7.doc>
- Elektronik İmza Kanunu*, sayı 5070
- ERGÜN Ömer, *Dijital İmza / İnternet Hukuku*, www.law.ankara.edu.tr
- <http://bilisimsurasi.org.tr>
- II. Bilisim Şurası Hukuk Raporu Yönetici Özeti - 2004, *Güncel Hukuk Dergisi*, sayı 6, İstanbul 2004
- Kamu Sertifikasyon Merkezi Oluşturulması Hakkında Başbakanlık Genelgesi*, 3 Eylül 2004, sayı 2004/21
- KESER Leyla (Çeviren), *Avusturya İmza Kanunu*, www.tk.gov.tr
- OĞUZMAN M. Kemal / ÖZ M. Turgut, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1998
- www.dijitalnesil.com
- www.elektronikimza.info/sorular.htm
- www.tk.gov.tr